

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ім. І.Ф.КУРАСА

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№1 (556)
січень—лютий 2021

Головний науковий редактор:

академік НАН України *ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ*

Редколегія:

Геннадій Боряк (заступник головного наукового редактора), *Владислав Верстюк*, *Степан Віднянський*, *Віктор Горобець*, *Олександр Гуржій*, *Андреа Граціози* (Неаполь, Італія), *Віктор Даниленко*, *Олександр Донік* (заступник головного наукового редактора, відповідальний за випуск), *Роман Дрозд* (Слупськ, Польща), *Станіслав Кульчицький*, *Олександр Лисенко*, *Володимир Литвин*, *Іван Патриляк*, *Руслан Пиріг*, *Сергій Плохій* (Кембридж, МА, США), *Олег Рафальський*, *Олександр Реєнт* (заступник головного наукового редактора), *Володимир Ричка*, *Олександр Рубльов*, *Петро Сас*, *Франк Сисин* (Торонто, Канада), *Валерій Солдатенко*, *Ігор Соляр*, *Тетяна Таїрова-Яковлева* (Санкт-Петербург, Російська Федерація), *Володимир Троцинський*, *Олександр Удод*, *Юрій Шаповал*, *Олексій Ясь*

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту історії України
НАН України, протокол №1 від 28.01.2021 р.

«Український історичний журнал» включено до Переліку наукових фахових видань України,
категорія «А» (наказ МОН України від 17.03.2020 р. №409)

Відповідальний секретар:

В'ячеслав Григор'єв

Редактори:

В'ячеслав Григор'єв
Ольга Донік

Макет і верстка:

Аліна Михайлова-Зінченко

Електронна версія:

🌐 uhj.history.org.ua/uk
🌐 history.org.ua/uk

«УДЖ» індексується в міжнародних науко-
метричних базах даних: EBSCO, ESCI (Web of
Science Core Collection), Google Scholar, Slavic
Humanities Index

Формат 70x100/16. Тарн. Century Schoolbook
Папір офсет. №1. Друк офсет. Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк.21
Тираж 300 прим. Зам. №339. Підписано до друку 26.02.2021 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації серія КВ №24263-14103ПР видане
Міністерством юстиції України 27.12.2019 р.

Віддруковано з оригінал-макета у ТОВ «ДІА»
Свідоцтво ДК №1149 від 12.12.2002 р.
Адреса: вул. Васильківська, 45, оф.400
м. Київ, Україна, 03022
Тел./факс: +380 (44) 257-16-15
E-mail: dia_1997@ukr.net

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research. Founded in 1957.
Published 6 times a year. Editor-in-chief Valerii Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevskoho, office 501,
Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УДЖ»

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

- Смолій В. (Київ).** Революції у цивілізації раннього модерну: паралелі українського та світового досвіду 4
- Білоус Н. (Київ).** Укладання тестаментів у містах Волинського воєводства XVII ст.: правові засади й повсякденні практики..... 27
- Шляхов О. (Дніпро).** Підприємці Півдня України в політичних практиках Російської імперії початку XX ст. 43
- Бондарчук П. (Київ).** Римо-католики в УРСР: особливості й тенденції змін у релігійності (друга половина 1940 – перша половина 1980-х рр.)..... 57
- Залеток Н. (Київ), Гуржій О. (Київ).** Проблема служби жінок у британській армії в роки Другої світової війни: аналіз публічного дискурсу В.Черчилля ... 73
- Korinenko P. (Ternopil), Padalka S. (Kyiv), Varodi N. (Berehove).** Land Relations in the Context of Social and Economic Transformations of the Ukrainian Countryside During the Years of Independence: Scientific Assessments and Forecasts..... 84
- Vekh K. (Kyiv).** Historical Transformations of Ukrainian Ritual Culture in an Urban Environment (1920s – Early Twenty-First Century) 98

МЕТОДОЛОГІЯ. ІСТОРИОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

- Турченко Г. (Запоріжжя), Турченко Ф. (Запоріжжя).** О.Оглоблин про схему історії України XIX – початку XX ст. (до 50-річчя творчого заповіту історика)..... 107
- Кудінов Д. (Суми), Пархоменко В. (Миколаїв).** Класифікація форм і методів соціальної та політичної боротьби українського селянства на початку XX ст. 122
- Радишевський Р. (Київ), Кагамлик С. (Київ).** Епістолярна спадщина М.Обідного часів еміграції..... 136
- Папакін Г. (Київ).** «Цифровий поворот» у джерелознавстві: реальність, перспектива чи ілюзія? 153

ПЕРСОНАЛІЇ

- Світленко С. (Дніпро).** Л.Жебуньов: від російського народництва до свідомого політичного українства (до 170-річчя від дня народження)..... 170

MISCELLANEA

- Арістов В. (Київ).** Коли місто Козелець отримало магдебурзьке право? 183
- Кулинич Б. (Переяслав), Лазуренко В. (Черкаси).** Історія українського паралімпійського спорту в електронних медіа: рівень інформативності та репрезентативності 190

РЕЦЕНЗІЇ й ОГЛЯДИ

- Kappeler A. Vom Land der Kosaken zum Land der Bauern: Die Ukraine im Horizont des Westens vom 16. bis 19. Jahrhundert (*П.Барвінська, Одеса; С.Стельмах, Київ*)....198
- «Абрысы розныя»: малюнкi і чарцяжы гетмана Януша Радзівіла (*О.Русина, Київ*) 208
- Ціборовська-Римарович І. Друкарня Бердичівського монастиря босих кармелітів: історія та видавнича діяльність: 1758–1844 (*І.Войцехівська, Київ; Л.Іваницька, Київ*)..... 219
- Томазов В. Греки-хiосці на Півдні України (кінець XVIII ст. – 1917 р.): між традиціями національного самозбереження та практиками соціокультурної адаптації (*О.Ясв, Київ*) 221

ХРОНІКА

- Гупало В. (Львів), Войцешук Н. (Львів).** Презентація проекту історико-культурного парку «Древній Звенигород» 225

ЮВІЛЕЇ

- Реєнт О. (Київ), Прокопчук В. (Дунаївці), Завальнюк О. (Кам'янець-Подільський).** До 75-річчя доктора історичних наук, професора Л.Баженова..... 228

IN MEMORIAM

Черніков Ігор Федорович	 232
- Надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ 236